

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
“Політична суб’єктність спорту у міжнародних відносинах”

Підготовки Доктора філософії
галузі знань 29 «Міжнародні відносини»
спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»
освітньо-наукова програма «Міжнародні відносини та стратегічні
комунікації України та ЄС»

Розробник: Кулик Сергій Михайлович

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин і регіональних студій, протокол № 12 від 26 червня 2022 р.
Завідувач кафедри: Н. Коцан

СИЛАБУС

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
форма навчання <i>денна</i>	галузь знань 29 Міжнародні відносини, спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітньо-наукова програма «Міжнародні відносини та стратегічні комунікації України та ЄС», доктор філософії	<i>Вибіркова</i>
Кількість годин/кредитів <i>120/4</i>		<i>Рік навчання другий</i>
		<i>Семестр 3</i>
ІНДЗ: <i>так</i>		<i>Лекції 10</i>
		<i>Практичні (семінарські) 14</i>
		<i>Самостійна робота 88</i>
Мова викладання	<i>Консультації 8</i>	
	<i>Форма контролю: залік</i>	
	<i>Українська</i>	

1. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
ВИКЛАДАЧ	Кулик Сергій Михайлович
КОНТАКТНІ ДАНІ	Kulyk.Serhij@vnu.edu.ua , (096)4860362
КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧА	Доцент кафедри міжнародних відносин і регіональних студій, кандидат політичних наук. Тематика наукових досліджень: політична суб'єктність спорту в міжнародних відносинах, політична інституалізація спорту.
2. ОПИС КУРСУ	
ПЕРІОД РЕАЛІЗАЦІЇ КУРСУ	I / II семестр 2022/2023 (навчальний рік)
ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА	Кафедра міжнародних відносин і регіональних студій, факультет міжнародних відносин
АНОТАЦІЯ КУРСУ	Силабус «Політична суб'єктність спорту у міжнародних відносинах» передбачає вивчення взаємозв'язку та взаємозалежності спорту і політики на локальному, регіональному, національному, міжнародному та глобальних рівнях. Звернута увага на політичні аспекти діяльності спортивних організацій, підготовки і проведення найбільш рейтингових спортивних змагань, Олімпійських Ігор у країнах світу. Простежено різні підходи до трактування тези «спорт поза політикою» в історичній ретроспективі та сучасній світовій політиці. Доведено, що спортсмени, спортивні змагання істотно впливають на внутрішню і зовнішню політику держави, її імідж на міжнародній арені
ФОРМА РЕАЛІЗАЦІЇ	лекції, практичні заняття
МЕТОДИ ТА ФОРМИ ОЦІНКИ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	Поточне оцінювання – 40 балів. Контрольна робота із трьох питань (60 балів). Сума набраних балів поточного й підсумкового оцінювання – не менше 60 балів. Залік: усне опитування, відповіді на питання практичних робіт
ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ	Максимальна кількість пропусків – одне практичне заняття. Відпрацювання пропущених занять у формі складання 20 тестів

ДИСЦИПЛІНИ	та/або написання реферату з питань, що вивчають. Під час контрольної роботи і заліку списування не допускається
МЕТА І ЗАВДАННЯ КУРСУ	Мета курсу: - розуміння сутності і особливостей взаємозв'язку спорту і політики; - характеристика особливостей функціонування міжнародних і національних спортивних організацій, федерацій, виробників спортивного інвентаря у міжнародних відносинах; - орієнтація у тенденціях використання керівництвом країн світу спортивних змагань, Олімпійських Ігор, спортсменів для внутрішньополітичного розвитку країн світу та маніпулювання на міжнародній арені; Основні завдання курсу: - ознайомити із теоретичними та методологічними підходами до трактування тези «спорт поза політикою» у міжнародних відносинах; - розуміти вплив відомих спортсменів на розвиток міжнародних відносин, двосторонніх відносин країн світу; - оволодіти знаннями з історії підготовки і проведення Олімпійських Ігор сучасності у країнах світу; - виробити проблемне мислення та аналіз головних проблем глобалізації спорту у міжнародних відносинах
ПРЕРЕКВІЗИТИ	На основі вивчення освітніх компонентів: «Сучасні інформаційні технології в міжнародних відносинах», «Міжнародний вимір стратегічних комунікацій», «Стратегічні комунікації ЄС»
ПОСТРЕКВІЗИТИ	«Сучасні проблеми міжнародних відносин та глобального розвитку»

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			Консул.
		Лек.	Практ.	Сам. роб	
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Інституалізація спорту у міжнародних відносинах					
Тема 1. Спорт як елемент інформаційної боротьби		2	4	14	
Тема 2. Міжнародні спортивні організації та федерації як об'єкт світової політики		2	2	14	2
Разом за змістовим модулем 1	40	4	6	28	2
Змістовий модуль 2. Глобалізація спорту у міжнародних відносинах					
Тема 3. Спорт як форма політичного активізму		2	2	20	2
Тема 4. Геополітика спорту		2	2	20	2
Тема 5. Спортивна дипломатія у міжнародних відносинах		2	4	20	2
Разом за змістовим модулем 2	80	6	8	60	6
Усього години	120	10	14	88	8

4. ТЕМАТИКА СЕМІНАРІВ / ПРАКТИЧНИХ

Назви змістових модулів і тем	год.
Тема 1. Спорт у політичних режимах	4

1. Спорт у тоталітарних політичних режимах	
2. Спорт у демократичних суспільствах	
Тема 2. Олімпійські Ігри сучасності – спорт поза політикою?	
1. Бойкоти Олімпійських Ігор	2
2. Міжнародні санкції у спорті	
Тема 3. Державно-приватне партнерство у спорті	2
Тема 4. Спорт як вияв і боротьба за незалежність країн світу	2
Тема 5. Вплив «зірок» спорту на світову політику, міжнародні відносини	2
Тема 6. Рух футбольних фанатів: внутрішньополітичні та міжнародні аспекти	2
Усього годин	14

5. ТЕМИ ІНДЗ

1. Спорт як національна ідея у країнах світу.
2. Проведення альтернативних міжнародних спортивних змагань як приклад протистояння політичних режимів.
3. Особливості входження «зірок» спорту в політику.
4. Відомі спортсмени – партійно-політичні лідери країн світу.
5. Особливості проведення олімпійських референдумів у країнах світу.
6. Інформаційний супровід і резонанс підготовки і проведення Олімпійських Ігор.
7. Особливості олігархізації спорту у країнах Центрально-Східної Європи.
8. «Футбольна війна» між Сальвадором і Гондурасом 1969 р.
9. Фейки російської пропаганди про українських спортсменів (2014–2022 рр.).
10. Спортивна дипломатія у міжнародних відносинах (за видами спорту).
11. Легенди спорту як міф, політика і національні герої.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

	Інтегральна	Загальні	Фахові
Компетентності	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, проводити дослідницько-інноваційну діяльність, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань, а також практичне впровадження отриманих результатів	ЗК1. Здатність до набуття універсальних навичок дослідника: пошуку, систематизації і синтезу інформації з різних джерел. ЗК2. Здатність здійснювати пошук, аналіз та критичне осмислення інформації з різних джерел, продукувати нові ідеї. ЗК6. Уміння спілкуватися з широкою науковою спільнотою та громадськістю з актуальних питань міжнародних відносин та світової політики, проявляючи дипломатичність та повагу до опонента	ФК 1. Здатність використовувати знання про сучасні теоретичні напрями, концепції та методи досліджень в галузі міжнародних відносин, політології та соціальних наук. ФК 7. Здатність аналізувати, систематизувати та узагальнювати результати міждисциплінарних наукових досліджень у сфері міжнародних відносин та світової політики

Програмні результати	ПРН1	Використовувати знання сучасних теоретичних напрямів, концепцій та методів проведення досліджень в галузі міжнародних відносин для формулювання наукової проблеми, обґрунтування новизни результатів наукового дослідження такої проблеми, його теоретичного та практичного значення
	ПРН 8	Проводити міждисциплінарні наукові дослідження міжнародно-політичних процесів, володіючи належним рівнем загальнонаукових компетентностей, які сприяють формуванню цілісного наукового підходу, професійної етики та загального культурного кругозору

7. ЗАПИТАННЯ НА ЗАЛІК

1. Особливості розвитку фізичної культури і спорту у СРСР.
2. Особливості розвитку спорту у США.
3. Норматив «ГТО» у країнах світу (СРСР, РФ, Узбекистан).
4. Політичні аспекти естафети Олімпійського вогню.
5. Інформаційний резонанс Берлінської Олімпіади 1936 р.
6. Політичні аспекти підготовки і проведення Олімпійських Ігор у Москві 1980 р.
7. Політичні аспекти підготовки і проведення Олімпійських Ігор у Лос-Анджелесі у 1984 р.
8. Порушення прав людини під час проведення Олімпійських Ігор у Пекіні (2008, 2020 рр.).
9. ««Спартак» – «Динамо» – війна між нами!».
10. Політичні аспекти спортивних дербі у країнах світу.
11. Рух за автономію Каталонії та ФК «Барселона».
12. ФК «Мілан» як виразник незалежності Північної Італії.
13. Розвиток спорту у квазідержавних утвореннях.
14. Значення і вплив національних і глобальних видів спорту на світову політику.
15. Особливості функціонування спортивних мас-медіа в інформаційному просторі країн світу.
16. Спорт як елемент іміджу, пропаганди, інформаційної боротьби.
17. Використання спорту у «гібридній війні» Росії проти України.
18. Спорт як спосіб де/легітимізації влади політичного лідера, глави держави.
19. Сільвіо Берлусконі – політик, державний діяч, медіамагнат, власник футбольного клубу.
20. Вплив фанатів на внутрішню і зовнішню політику країн Європи.
21. Політичні аспекти руху фанатів в Україні.
22. Спорт як «м'яка сила» у міжнародних відносинах.
23. Спортивна політична карикатура.
24. Декомунізація футбольних клубів України.
25. Міжнародні санкції у спорті.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Модуль 1						Модуль 2	Модуль 3		Сума балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2					Контрольні роботи		
1	2	3	4	5	6		1		
5	5	5	5	5	5				
10		20				ІНДЗ	60		
30 балів						10	60		100

8. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для іспиту
90 – 100	ЗАРАХОВАНО
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	НЕ ЗАРАХОВАНО

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Методичне забезпечення	1. Кириленко О. М. Трансформації інституту спорту в сучасному українському суспільстві : автореф. дис. ... д-ра соц. наук : [спец.] 22.00.03 «Соціальні структури та соціальні відносини»; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2013. – 34 с. 2. Кулик С. Особливості спортивно-політичних контактів экс-баскетболіста «Chicago Bulls» Денніса Родмана з «Верховним Вождем» КНДР Кім Чен Іном. Міжнародні відносини, регіональні студії та суспільні комунікації, 2022. 3. Кулик С. Інформаційні атаки Російської Федерації проти України під час проведення XXXII Олімпійських і XVI Паралімпійських Ігор у Токіо 2020 р. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. – 2021. – № 3 (11). – С. 103–128. 4. Кулик С. Ідея проведення Олімпійських ігор-2022 в Україні як партійно-політичний проект Партії регіонів України. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. – 2020. – № 2 (8). – С. 192–207. 5. Кулик С. Особливості проведення декомунізації в українських футбольних клубах. Науковий вісник СНУ імені Лесі Українки. Серія: Міжнародні відносини. – 2018. – № 5 (378). – Луцьк: Вежа-Друк, 2018. – С. 70–80. 6. Кулик С. Неспортивний жест Козакевича та його значення у внутрішній політиці Польщі й міжнародних відносинах. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії. – 2020. – № 1 (7). – С. 7–21. 7. Кулик С. Можливості спортивної дипломатії в міжнародних відносинах. Науковий вісник СНУ імені Лесі Українки. Серія: Міжнародні відносини. – 2016. – № 2 (327). – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – С. 9–20.
Основна	1. Письменники про футбол. Літературна збірна України / укл. С. Жадан. – Харків : Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2011. – 320 с. 2. Прозументчиков М. Ю. Большой спорт и большая политика. – М. : «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 2004. – 464 с. 3. Рокіта Збігнєв. Спорт у тіні імперій. Стосунки влади і спорту, життя видатних спортсменів, змагання, що проходили на тлі подій, які зараз уже історія... /пер. з польс. О. Чула. – Харків : Видавництво «Ранок»: Фабула, 2019. – 176 с.
Додаткова	1. Кулик С. «Стадіон Першого Травня» як політично-ідеологічний об'єкт у міжнародних відносинах КНДР. International Relations Review 2020 (8). – ISSN 2617-412X. – Volume 3, issue 2. – S. 8–19. 2. Кулик С. Політичні акції протесту на футбольних полях країн світу. Назад у майбутнє: шанси на глобальне лідерство у сучасному світі. Збірник наукових матеріалів міжнародної наукової конференції (23 квітня 2021 р.) «Back to the future: a chance for global leadership in today's world». – Lviv – Olsztyn: Видавництво ЛНУ ім. І. Франка, 2021. – С. 29–35.

3. Кулик С. Глобалізація спорту: Ватикан підтримує футбол. Соціально-політичні процеси в Україні та світі у контексті глобалізаційних перетворень. URL: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Ірпінь, 23 квітня 2021 р.) / укладачі: Чупрій Л. В., Мухін І. М. – Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. – PDF-формат; мережеве видання. – С. 90–95.
4. Кулик С. Спортивно-політичний туризм Дієго Марадони. Актуальні проблеми регіональних досліджень: матеріали V Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Луцьк, 11 грудня 2020 р.) / за ред. В.Лажніка. – Луцьк : Вежа-Друк, 2020. – С. 227–231.
5. Кулик С., Терещенко А. Використання спорту Уго Чавесом для посилення свого авторитету у внутрішній політиці та міжнародних відносинах Венесуели. Актуальні проблеми регіональних досліджень: матеріали IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (м. Луцьк, 12-13 грудня 2019 р.) / за ред. В. Й. Лажніка. – Луцьк : Вежа-Друк, 2019. – С. 214–218.